

สรุปการประชุมหารือ

การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อม ครั้งที่ 31

วันที่ 28 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุมดารารัตน์ ชั้น 2 โรงแรมเฟริสโฮเทล ถ.เพชรบุรี กรุงเทพฯ

การประชุมหารือเพื่อสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิงที่ท้องไม่พร้อมครั้งที่ 31 จัดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2556 ณ ห้องประชุมดารารัตน์ โรงแรมเฟริส โฮเทล ถนนเพชรบุรี กรุงเทพฯ มีผู้เข้าประชุมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งสิ้น 60 คน ผลการประชุมตามวาระ ดังนี้

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

1) บทเรียนจากประเทศอังกฤษ: ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขสถานการณ์การวัยรุ่นตั้งครรภ์

คุณณัฐยา บุญภักดี มุลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง นำเสนอประสบการณ์จากการร่วมในทีมดูงานที่ประเทศอังกฤษและเนเธอร์แลนด์ ในโครงการที่เป็นความร่วมมือระหว่าง กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ รวมทั้งองค์กรพัฒนาภาคเอกชน ในการดูงานที่ประเทศอังกฤษ ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2555 หลังจากกลับมาประเทศไทยแต่ละภาคส่วนได้พยายามสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานระดับกระทรวงด้านต่างๆ

ประเด็นการแลกเปลี่ยนจากที่ประชุม

- กระบวนการปรับทัศนคติของประเทศอังกฤษ ให้ความสำคัญกับนโยบายเรื่องคนชายขอบ มีหน่วย Social exclusion unit ซึ่งรวมประเด็นวัยรุ่นท้องไม่พร้อมอยู่ในนั้น และทำ Forum ครอบคลุมทั่วประเทศเพื่อนำข้อเสนอจากเวทีมาพัฒนาเป็น nation plan เป็นการฝึกคนในสังคมให้ร่วมคิดหาทางออกในการแก้ปัญหา จนครบ 10 ปี พบว่า พ่อแม่เห็นด้วยว่า เด็กควรเข้าถึงบริการคุมกำเนิด
- กฎหมายเรื่องยุติการตั้งครรภ์ในประเทศอังกฤษ มีกฎหมายรองรับ แต่ยังมีเรื่องการค้าคนทำแท้ง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเห็นว่า รัฐต้องมีหน้าที่ในการให้บริการและความช่วยเหลือ
- กรมอนามัย มีแผนการรณรงค์โรคเอดส์ในศูนย์บริการ 12 เขต ระหว่างกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) องค์กรแพช และการผลิตช่วง YONG LOVE รักจริงปลอดภัย ในรายการผู้หญิงถึงผู้หญิง ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการแล้ว เป็นต้น

2) ผลการประชุม เวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนานาชาติเรื่อง “จุดพลังการเปลี่ยนแปลงเพื่อขับเคลื่อนเรื่องการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย”

คุณทัศนัย ชันตยาภรณ์ องค์กรแพช ได้สรุปผลจากที่ประชุมเมื่อเดือนมกราคมว่า ปัญหาสำคัญที่ทำให้การทำงานเรื่องยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัยในสังคมไทยไม่สามารถขยับได้ในภาคปฏิบัติ คือ ทัศนคติทางสังคม และความกลัว?? ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาบริการและทำให้เทคโนโลยีมีความล้าสมัย ในที่ประชุมเสนอแนวทางการทำงานว่า จำเป็นต้องทำงานเชิงรุกเพื่อล้างความกลัวของสังคม และสร้างทัศนคติเชิงบวกเข้าไปในหน่วยบริการ หน่วยการศึกษาที่เกี่ยวข้องและเสริมกำลังใจให้คนที่ทำงานอยู่

ประเด็นแลกเปลี่ยนจากที่ประชุม

- ผู้ปฏิบัติงานให้บริการ คาดหวังเรื่องการขจัดความกลัวในคนทำงาน เพราะจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้ในการให้บริการ ปัจจุบันคนทำงานบางคนต้องปกปิดการทำงานให้บริการกับคนในครอบครัว และปัญหาที่พบคือขาดบุคลากร อาทิ สวท.รังสิต ปิดตัวลงเพราะไม่มีแพทย์ให้บริการ
- งานมีความท้าทายมากเพราะความคิดและทัศนคติของสังคม ควรจะนำประสบการณ์งานวิจัยของประเทศอังกฤษมาเรียนรู้เพื่อสร้างกระแสในสังคม

3) นโยบาย OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คุณบุญพลอย ตูลาพันธ์ สำนักบริหารการสาธารณสุข ได้นำเสนอถึง ผลการไปประชุมเรื่อง OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ซึ่งเป็นนโยบายจากรัฐบาลที่ได้เชิญหลายกระทรวงที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ กระทรวงแรงงาน กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) มาหารือกัน ตั้งแต่เรื่องการเก็บข้อมูลผู้เดือดร้อน ระบบส่งต่อ โดยสรุปว่าจะมีการทำงานร่วมกันใน 4 ประเด็นปัญหา คือ ภัยรุ่มท้องไม่พร้อม ความรุนแรงในครอบครัว แรงงานเด็ก และเรื่องค้ามนุษย์ เป็นการบูรณาการโดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ เป็นตัวหลักในการวางแผนงานร่วมกัน เน้นขยายจุดรับแจ้งปัญหา พัฒนาระบบการส่งต่อ และตั้งพอร์ทัลไลน์ในแต่ละประเด็นปัญหา แต่ยังมีข้อห่วงกังวลเรื่องการเตรียมความพร้อม

ประเด็นแลกเปลี่ยนจากที่ประชุม

- เห็นว่า ท่านนายกฯ ให้ความสนใจเรื่องเด็กและเยาวชนท้องไม่พร้อมเป็นหลัก ความเป็นห่วงในการวางระบบ ICT ยังไม่วางระบบไม่เสร็จ
- เครือข่ายฯ ควรมีการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ของศูนย์ช่วยเหลือสังคม และการนำไปใช้อาจจะเจอปัญหา/อุปสรรค
- การให้ความช่วยเหลือในระบบ ต้องทำคู่ขนานกันไปกับการทำงานเป็นเครือข่าย มีการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือ

4) ความก้าวหน้าการผลักดันเรื่องยายุติการตั้งครรภ์

คุณวรรณณา นาราเวช มูลนิธิคอนเซ็ปต์ นำเสนอผลการผลักดันให้ยายุติการตั้งครรภ์เข้าไปอยู่ในระบบ อย. ซึ่งขั้นตอน กระบวนการพิจารณาต้องใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ตัวยาจะอยู่ในระบบโรงพยาบาล ใช้ยาโดยคำสั่งแพทย์ ผลจากการทำโครงการนำร่องที่ผ่านมา ทำให้ได้รูปแบบการให้บริการซึ่งต้องมีเจ้าหน้าที่ให้บริการโดยเฉพาะที่ผ่านการอบรม ให้คำปรึกษาต่อเนื่อง ทางโครงการพัฒนาระบบการให้บริการยุติการตั้งครรภ์โดยใช้ยา ได้เชื่อมกับส่วนงานคุ้มครองสิทธิประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพ และ สวท. ดังนั้น สมาชิกสามารถส่งต่อผู้รับบริการไปยังคลินิก สวท.ได้โดยจะได้รับการคุ้มครองสิทธิคำปรึกษาพยาบาล

ประเด็นแลกเปลี่ยนจากที่ประชุม

- ทาง สปสช.พยายามปฏิบัติตามข้อบังคับของราชวิทยาลัยสูติฯ เรื่องการส่งต่อผู้ประสบปัญหากรณีแพทย์ไม่ยินดีให้บริการ หากทาง รพ.เครือข่าย สปสช.ไม่ทำขอให้ส่งไปที่ สวท. จะได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ ประเด็นสำคัญคือ ต้องการให้มีเลข 13 หลักของผู้ใช้บริการเพื่อรายงานและนำไปประกอบการเบิกจ่าย ส่วนกรณีส่งต่อระหว่าง รพ.ในเครือข่าย ทาง สปสช.จะนำไปพิจารณาเชื่อมงานกันซึ่งมองว่ามีความเป็นไปได้สูงว่าสามารถทำได้ ทั้งนี้ไม่ได้เน้นเฉพาะวัยรุ่นท้องไม่พร้อม แต่เป็นทุกกรณี อาทิ ทารกเสียชีวิต ฯ
- ประเด็นการคุมกำเนิดผิดพลาดแล้วตั้งครรภ์ ควรได้รับการคุ้มครองสิทธิการให้บริการจากระบบ สปสช. ด้วย
- ประเด็นการกินยาคุมหรือคุมกำเนิดผิดพลาด ควรมีกฎเกณฑ์ตรวจสอบประสิทธิภาพของเวชภัณฑ์คุมกำเนิดของ รพ. ต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหา

5) การเผยแพร่ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ของกระทรวงสาธารณสุข

กรณีหนังสือจากกรมอนามัยที่ส่งไปยังหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อสร้างความเข้าใจต่อการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ตามข้อบังคับแพทยสภา พบว่า สร้างความสับสน ทำให้ผู้ปฏิบัติตีความในการให้บริการที่แคบลง ที่ประชุมเสนอให้พัฒนาเอกสารเพิ่มเติมเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องการตีความเกี่ยวกับระเบียบการยุติการตั้งครรภ์ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อเจ้าหน้าที่กฎหมายที่เปิดในการให้บริการให้ชัดเจน สร้างความสะดวกใจกับผู้ใช้บริการ

6) กองทุนช่วยเหลือผู้หญิงในภาวะวิกฤติจากความรุนแรงทางเพศและท้องไม่พร้อม

สถานการณ์งบประมาณกองทุนพบว่า มีเงินบริจาคเข้ามาเป็นระยะๆ แต่ยังขาดระบบบริหารจัดการ และกระบวนการในการใช้เงินกองทุนยังไม่ชัดเจน

ประเด็นแลกเปลี่ยนจากที่ประชุม

- การช่วยเหลือเงินในกองทุน ควรเน้นการช่วยเหลือผ่านเครือข่าย
- ยังขาดส่วนกลางในการบริหารจัดการกองทุน หน่วยกลางที่จะรับเรื่อง
- ให้มีการประชุมกรรมการกองทุนและหน่วยบริการที่เกี่ยวข้องเพื่อสะท้อนปัญหาและสรุปทางออกร่วมกัน

การประชุมช่วงบ่ายเป็นการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อประเมินทิศทางการดำเนินงานที่ผ่านมา และหาหรือเรื่องทิศทางการขับเคลื่อนงานของแต่ละกลุ่มย่อยในเครือข่าย สามารถสรุปผลการประชุมแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย

สิ่งที่กลุ่มยุติทำเอง	เสนอให้เครือข่ายทำ
1. มีแนวทางในการให้บริการยุติการตั้งครรภ์ กระบวนการคือ ตั้งคณะทำงาน ร่างแนวปฏิบัติ (ให้นักกฎหมายตีความกฎหมายและทำเป็นแนวปฏิบัติในการทำงานของคนทำงานเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์) เพื่อการมี	เสนอเป็นงานของส่วนกลางที่ต้องทำร่วมกัน - ผลักดันให้เปิด Hotline สายท้องไม่พร้อม โดยร่วมงานกับสายอื่นๆที่มีอยู่แล้ว เช่น 1300 1669 เป็นต้น - สร้างสายเฉพาะขึ้น โดยการสร้างความร่วมมือกับองค์กร

<p>แนวทางที่ชัดเจนจะสามารถมีประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการทำงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดเวทีนำเสนอที่คณะกรรมการสิทธิ เป็นเวทีประชุมหารือ ทำให้เสร็จภายในปีนี้ เชิญหมอมหลายท่านที่สนใจมาเป็นวิทยากร <p>(แนวทางในการผลักดันให้นำแนวปฏิบัติไปใช้ ในรายละเอียดจะไปคุยกันต่อ)</p> <p>แนวปฏิบัตินี้จะออกในนามของเครือข่าย (ทุกฝ่ายที่ต้องการใช้จะมีส่วนในการผลักดัน) เป็นคนละตัวกับแนวปฏิบัติของกรมอนามัย</p>	<p>ที่ทำอยู่แล้ว เช่น WOW</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมฟื้นฟู เสริมกำลังคนทำงาน - ให้ความรู้คนทำงาน แพทย์ ผู้ให้คำแนะนำปรึกษาเรื่อง ยุติการตั้งครรภ์ - เสนอให้เครือข่ายฯ จัดตั้งทีมกระบวนการสร้างความเข้าใจเรื่องท้องไม่พร้อม
--	---

กลุ่มทำงานด้านป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

งานเดิมที่ทำกันอยู่แล้ว	สิ่งที่อยากทำ
<ul style="list-style-type: none"> - มีการลงพื้นที่ - เข้าไปคุยกับครู เพื่อให้ครูคุยเรื่องปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม - สื่อ ต้องมีความน่าสนใจ เพื่อให้เด็กติดตาม - การป้องกันการละเมิดทางเพศของเด็กโต ต่อเด็กเล็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - มีห้องเรียนให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง - ควรรวบรวมเครื่องมือที่แต่ละองค์กรมีอยู่แล้ว เพื่อนำไปทำงานในพื้นที่

กลุ่มให้บริการความช่วยเหลือ กรณีรอคคลอด (บ้านพัก)

งานเดิมที่ทำ	สิ่งที่อยากทำ
<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้บุคลากร 2. การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องการให้คำปรึกษาแก่ผู้ประสบปัญหา 3. การอบรมมารดาเพื่อเตรียมพร้อมในการดูแลบุตร ทั้งก่อนและหลังคลอด 4. การอบรมในทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของสตรีและเด็กให้กับบุคลากรและผู้รับบริการ 5. จัดอบรมภาคส่งเสริมความรู้ความเข้าใจการสร้างเสริมคุณค่าของตนเอง (Empowerment) ให้กับมารดาที่รอคคลอด 6. การจัดโครงการสร้างองค์กรเครือข่ายทั้งที่เป็นภาครัฐและเอกชนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บทบาทหน้าที่ระหว่างกัน และสร้างความสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อยากให้มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างสัมพันธภาพของคนทำงาน เพราะเหนื่อยจากภาระงาน (ฝึกสอน/เที่ยว) เป็นข้อเสนอที่ทุกคนเห็นตรงกัน

<p>7. มีการเตรียมชุมชน ครอบครัวโดยมีศูนย์ปฏิบัติการอยู่ในชุมชน</p> <p>8. มีการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานด้านครอบครัวของผู้ประสบปัญหาตั้งครรภไม่พร้อมในชุมชน</p>	
---	--

-----ปิดการประชุม เวลา 16.00 น. -----